

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه
۰۲ می ۲۰۲۳

یونس نگاه

سایه نان و پیاز بر انتخابات ترکیه

رجب طیب اردوغان در سومین روز فستیوال تکنولوژی موسوم به تکنوفیست در استانبول وقتی به سمت استیج می‌رفت، اطرافیان به گرمی برایش کف می‌زدند و الهام علی‌اف، رییس جمهور آذربایجان که قبل از او سخنرانی کرده بود، نیز بالای استیج منتظر ایستاده برایش کف می‌زد. علی‌اف در نوبت خود زینه‌های استیج را دویده بالا شد، ولی اردوغان با احتیاط بالا رفت و از گام‌هایش پیدا بود که راه درازی را پیموده و مثل سال‌های نخست ورودش به سیاست، انرژی و تحرک ندارد. اما او در کارزار انتخاباتی می‌کوشد این کندی و نشانه‌های پیری سیاسی و جسمی‌اش را به کارت برنده تبدیل کند. او کمتر از آینده سخن می‌گوید و بیشتر به آنچه در بیست سال گذشته در کشور تحت اداره او انجام شده، می‌پردازد. در سخنرانی اخیرش نیز خطاب به جوانان گفت که نسل او مهمان این عصرند و بزودی صحنه را ترک خواهند کرد و جوانان رهبری اقتصاد و سیاست کشور را به دست خواهند گرفت. او بارها در یک سال گذشته در جلسه‌هایش با جوانان پایان عنقریب عصر خود را گوش‌زد کرده است. این نیز تاکتیکی برای جلب حمایت است. اردوغان از هموطنانش می‌خواهد که به او برای آخرین بار رأی دهند تا کاری را که سال‌ها پیش آغاز کرده، تکمیل کند و مأموریت نسلش را بدرستی به نسل دیگری انتقال دهد.

میراث‌های اردوغان همان قدر که برای او فرصت مانور و تبلیغات می‌دهد و مایه تشویق و برگزاری محافل می‌شود، زمینه‌ساز انتقادهای شدید مخالفان نیز می‌گردد. در همین تکنوفیست که میدان نمایش پیشرفت‌ها و ابتکارات تکنولوژیک است، غیبت مهمانان و هم‌تایان غربی که نبض تکنولوژی جهان را در دست دارند، سوال‌برانگیز است. ائتلاف انتخاباتی مخالف او وعده سپرده‌اند که کشور را به اتحادیه اروپا ملحق خواهند کرد و همکاری نزدیک با غرب را از سر خواهند گرفت. آقای اردوغان در افتتاحیه یکی از برنامه‌های تکنوفیست در استانبول، روز شنبه، ۲۹ اپریل، دو مهمان بلندپایه خارجی داشت؛ الهام علی‌اف، رییس جمهور آذربایجان و عبدالحمید محمد الدیبیه، صدراعظم لیبیا. دوری از غرب و روی آوردن به کشورهای عربی و ترک‌زبان، یکی از میراث‌های عمده سیاسی اردوغان بوده است.

او با اسلام‌گرایان و ملی‌گرایان افراطی همدست شده تا از یکسو اصلاحات اجتماعی، آموزشی، فرهنگی و سیاسی را در برابر آنچه ارزش‌های غربی خوانده می‌شود تعقیب کند و از سوی دیگر برای توسعه نفوذ ترکیه در کشورهای عربی و ترک‌زبان تلاش و سرمایه‌گذاری نماید.

در تکنوفیست می‌توان چکیده رویکرد اقتصادی-فرهنگی اردوغان و حزب عدالت و توسعه‌اش را دید. آنان پیش‌رفت تکنولوژیک و اقتصادی را با محافظه‌کاری فرهنگی یکجا می‌طلبند. از صنایع و تجارب تکنولوژیک غرب استقبال می‌کنند و برای نزدیک شدن در رقابت‌های صنعتی و تکنولوژیک تلاش می‌ورزند، اما در عین حال با فرهنگ فردگرا، آموزش غیرمذهبی و آزادی‌های مدنی مرسوم در غرب سر سازگاری ندارند و می‌کوشند جامعه ترکیه را به سمت میراث‌های دوره عثمانی بکشانند، به این امید که اقتدار منطقه‌ای آن دوران نیز به کشور برگردد و ترکیه در رأس یک قطب مهم فرهنگی و سیاسی قرار گیرد. اردوغان و متحدانش در حمایت از خانواده و سنت، علیه مخالفان که دموکراسی و آزادی‌های مدنی را تبلیغ می‌کنند، مبارزه می‌نمایند.

کمال کلیچداراوغلو، رقیب اصلی اردوغان، چندی قبل در ویدیویی خطاب به مردم گفت که با پیروزی او دموکراسی به کشور خواهد آمد و با دموکراسی بسیار چیزهای دیگر به صورت خودکار تغییر خواهد کرد. او با اشاره به قیمت پیاز که در آن روزها در مواردی تا ۳۰ لیره (بیش از ۱،۵ دلار امریکائی) رسیده بود، اشاره کرد و گفت که با برگشت دموکراسی قیمت پیاز نیز کاهش خواهد یافت. او می‌داند که برای جمعیت بزرگ کشورش، مهم‌ترین مسأله قیمت پیاز و نان است. مردم در هر جای دنیا به قیمت نان و آب و پیاز بسیار حساس‌اند و نرخ مواد اولیه و رفاه اقتصادی سرنوشت انتخابات کشورها را تعیین می‌کند، اما در ترکیه امسال نان و پیاز به دلیل انفلاسیون کم‌سابقه و بی‌ثباتی قیمت‌ها، بر خیلی از نگرانی‌های دیگر سایه انداخته است. اردوغان در پاسخ به رقیبش کوشیده است او را به کوتاهی‌بینی متهم کند و بگوید که به چیزهای کوچک می‌اندیشد. اردوغان زیربنای میلیارد دلاری، صنعت موتورسازی، پهبادهای مشهور و جنگنده بی‌سرنشینی را که در دوران او ساخته شده است، به رخ رقیبان کشیده و گفته است که دولت او جاده‌ها و زیرساخت‌های کشور را چنان توسعه داده که پیازها به سرعت بی‌پیشینه در سراسر کشور نقل و انتقال می‌یابند و مردم ترکیه بلدند که چگونه پیاز را روی میز گذاشته و با مشت خرد کرده نوش جان کنند. او می‌خواهد به رأی‌دهندگان بگوید که دولت‌ش برای اقتدار و رهبری منطقه‌ای و جهانی می‌رزد و تلاطم‌ها در رشد اقتصادی و قیمت اجناس را باید مردم در آن آئینه کلان ببینند.

اما برای خیلی از مردم تکنوفیست، جنگنده بی‌سرنشین، پهباد، کشتی جنگی و نفوذ در لیبیا و آذربایجان جای نگرانی روزمره‌شان از کرایه خانه، سر و نوک کردن درآمد و مصرف، نان شب و هزینه سفر در روزهای تعطیلی را پر نمی‌کند. به نقل از گزارشی که روزنامه دوار روز شنبه، ۲۹ اپریل، نشر کرده، خط فقر چند مرتبه بالاتر از حداقل معاش ماهانه کارگران قرار گرفته و آستانه گرسنگی برای یک خانواده چهارنفره نیز ۱۰ هزار و ۱۳۵ لیره است، در حالی که حداقل معاش یک کارگر هشت هزار و ۵۰۶ لیره تعیین شده است. براساس گزارش یادشده، یک خانواده چهارنفری متوسط در ترکیه برای گذران زندگی صحت‌مند و مناسب شامل تهیه لباس و پرداخت کرایه خانه، بل برق و آب و مصارف ترانسپورت و تعلیم و صحت در ماه اپریل امسال به ۳۳ هزار لیره نیاز داشته است. اگر دو نفر از آن خانواده با حداقل دست‌مزد کار کنند، در ماه مبلغ ۱۷ هزار و ۱۲ لیره عاید خواهند داشت که کمی بیشتر از نصف آستانه تعریف‌شده برای فقر است. به نقل از آن گزارش، برای جلوگیری از فقر شدید یا گرسنگی، خانواده چهارنفره نیازمند حداقل ۱۰ هزار و ۱۳۵ لیره می‌باشد. باید یادآوری کرد که هزینه زندگی در سراسر کشور یکسان نیست و در شهرهای بزرگ هزینه‌ها به‌خصوص به دلیل بالا بودن کرایه خانه و ترانسپورت، بیشتر است. اما در عوض

فرصت‌های شغلی در شهرهای کلان چون استانبول بیشتر است و احتمال این‌که یک کارگر بتواند تمام سال شغل داشته باشد و بیش از حداقل معاش ماهوار عاید کند، بهمراتب از شهرهای کوچک و روستاها بالاتر است. ترکیه با وجود سال‌ها تلاش و تجربه مدرنیزسازی، هنوز درگیر تشنج‌های حاصل از پای‌بندی به سنت‌های شرقی و تمایل به ارزش‌های مدرن است. در تعیین خط فقر و شاخص‌های رفاه نیز این تشنج دیده می‌شود. خط فقری که در گزارش روزنامه دوار به آن اشاره شده، با معیارهای زندگی مدرن و برای خانواده‌های کوچک و شهرنشین تعیین شده، در حالی که جمعیت بزرگی از مردم ترکیه هنوز در روستاها و با سنت‌های قدیمی و خانواده‌های پرنفوس زندگی می‌کنند و معیارهای رهایش و صحت و رفاه برای آنان، آن‌طوری که طبقه متوسط در شهرهای بزرگ تعریف می‌کنند، مفهوم نمی‌یابد. با این حال، تلاطم اقتصادی و انفلاسیون دو سال اخیر، نگرانی اقتصادی را به بحث اصلی در ترکیه بدل کرده و خلاف چند انتخابات قبلی، این بار هم حزب حاکم، هم رقیبان آن حزب و هم مردم ترکیه می‌دانند که در روز انتخابات حساب بانکی، جیب و معاش رأی‌دهندگان در تصمیم‌گیری آنان نقش بسیار برجسته خواهد داشت و هر طرفی که بتواند چشم‌انداز باثبات‌تر و روشن‌تری را برای معیشت طبقات محروم و خانواده‌های متوسط ترسیم کند، شانس پیروزی‌اش زیادتر خواهد بود.